

Notă informativă la aprobarea bugetului primăriei s. Buteni pentru anul 2024

1.Introducere

Prezenta notă informativă oferă detalii cu privire la structura bugetului local și conține principalele descrieri ale particularităților elaborării bugetului pe anul 2024.

Bugetul pe anul 2024 este elaborat în conformitate cu prevederile Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181 din 25 iulie 2014,Legii nr.397-XV din 16 octombrie 2003 privind finanțele publice locale și a Hotărârii Guvernului nr.82 din 24 ianuarie 2006 „Cu privire la elaborarea Cadrului de cheltuieli pe termen mediu și a proiectului de buget”.

În contextual

perfecționării managementului finanțelor publice întru implementarea Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar- fiscale nr.181 din 25 iulie 2014,elaborarea proiectului de buget pentru anul 2024 și estimărilor pentru anii 2025-2026 s-a efectuat în cadrul noului sistem informațional de management financiar (SIMF) în baza:

- Clasificatiei bugetare, aprobate prin Ordinul ministrului finanțelor nr.208 din 24 decembrie 2015 (cu modificările și completările ulterioare);
- Setului metodologic privind elaborarea, aprobarea, și modificarea bugetului, aprobat prin Ordinul ministrului finanțelor nr.209 din 24 decembrie 2015.

Obiectivul bugetului pe anul 2024 rezidă în asigurarea implementării activităților de reformă a sistemului de management al finanțelor publice și instrumentelor de gestiune financiară, totodată, creînd condiții pentru atingerea obiectivului privind sustenabilitatea finanțelor publice locale, asigurînd finanțarea ritmică, menținînd echilibrul bugetar.

Întru realizarea p.2.3.5 din Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei Naționale de Descentralizare , aprobată prin Legea nr.68 din 05 aprilie 2012 și în corespundere cu Strategia de dezvoltare a managementului finanțelor publice pentru anii 2023-2030 , aprobată prin HG nr.71 din 22 februarie 2023, precum și a Planului de acțiuni pentru implementarea Strategiei de dezvoltare a managementului finanțelor publice pe anii 2023-2030 , conform Ordinului ministrului finanțelor nr.215 din 28 decembrie 2015, primăriaa elaborat și prezentat bugetul primăriei, fundamentat pe programe și performanță.

2. Indicatorii bugetari

Bugetul local pe anul 2024, este aprobat la venituri în sumă de 8 734.1 mii lei și la cheltuieli în sumă de 8 734.1 mii lei.

Indicatorii bugetului local sunt expuși în anexele 1,2 și 3.

La elaborarea bugetului s-a ținut cont de necesitatea asigurării unui echilibru bugetar, prin încadrarea cadrului de cheltuieli cu cadrul de resurse disponibile, prin sporirea eficacității și eficienței cheltuielilor publice, fără a admite crearea datoriilor în bugetul local.

3. Estimările bugetului local

• Veniturile bugetului local

Veniturile bugetului local au fost estimate reieșind din dinamica încasării veniturilor în anii precedenți, corelarea cu parametrii economici ai localității și prevederile legislației fiscale în vigoare, precum și a Notelor metodologice privind particularitățile de elaborare a proiectelor bugetelor locale pentru anul 2024 și propunerilor pe anii 2025-2026.

În anul 2024 la bugetul local Buteni se preconizează acumularea veniturilor în sumă de 8 734.1 mii lei.

Majorarea volumului veniturilor se datorează, în mare parte, majorării transferurilor cu destinație specială pentru reparația drumurilor locale. Volumul transferurilor pentru reparația drumurilor locale va constitui 960.7 mii lei.

În suma totală a veniturilor bugetului local sunt integrate veniturile obținute din impozite și taxe, venituri colectate ca urmare a prestării serviciilor cu plată, transferurile de la bugetul de stat.

Structura veniturilor bugetului se prezintă în anexa nr.2.

1. Venituri proprii, în sumă de 2 175.9 mii lei, din care:

1.1. Impozitul pe venit de la persoanele fizice (IVPF) -1 100.0 mii lei

1.2. Impozitul pe proprietate (1131) în sumă de 178.0 mii lei și impozitul pe bunurile imobiliare (1132) , în sumă de 48.5 mii lei , impozit privat (1133) 1 mii lei au fost calculate pe tipuri de încasări și înlesniri fiscale și s-a efectuat în conformitate cu prevederile Titlului VI al Codului Fiscal, Legea nr.1056-XIV din 16.06.2000 pentru punerea în aplicare a Titlului VI al Codului Fiscal, Instrucțiunii Ministerului Finanțelor nr.11 din 04 septembrie 2001 „Cu privire la modul de calculare și achitare la buget a impozitelor funciar și pe bunurile imobiliare” și datele evidenței fiscale, datele serviciilor de colectare a impozitelor și taxelor locale , datele. Cadastrului funciar al primăriei, decizia Consiliului local Buteni privind mărimea cotelor stabilite la impozitele pe bunurile imobiliare .

1.3. Estimarea încasărilor din taxele pentru servicii specifice (Taxele locale) (1144) în sumă de 557 mii lei, s-au estimat cu aplicarea cotelor stabilite prin decizia Consiliului local nr.8/5 din 15.12.2022 „Cu privire la stabilirea și punerea în aplicare a taxelor locale pentru anul 2023”.

1.4. Taxe și plăți pentru utilizarea mărfurilor și pentru practicarea unor genuri de activitate (1145) - 2.0 mii lei. Estimarea încasărilor taxei pentru patenta de întreprinzător s-a efectuat în conformitate cu prevederile Legii RM nr.93-XIV din 15 iulie 1998 “Cu privire la patenta de întreprinzător”, cu modificările și completările ulterioare.

1.5. Arenda terenurilor cu destinație agricolă (141522) - 57.0 mii lei. Estimările au fost calculate în conformitate cu contractele actuale de dare în arendă a terenurilor proprietate publică.

1.6. Taxe și plăți administrative (1422) – 2.0 mii lei,

1.7. Comercializarea mărfurilor și serviciilor de către instituțiile bugetare (1423), au fost estimate în sumă de 230.0 mii lei, din care:

- *Încasări de la prestarea serviciilor cu plată (142310) – 200.0 mii lei, estimate în baza tarifelor pentru serviciile propuse, care sunt în prezent în vigoare;*
- *Încasări servicii cu plată (salubritate) - 30 mii lei*

1.8. Estimarea altor impozite și taxe (1451) în sumă totală de 0,4 mii lei au fost estimate, luându-se în considerație acumulările din ultimii ani și încasările în 9 luni ale anului 2023.

2. Transferuri în sumă de 6 695.7 mii lei, din care:

2.1. Transferuri curente primite cu destinație specială de la bugetul de stat la bugetul local de nivelul I pentru învățământul preșcolar (191211) în sumă de 3 934.0 mii lei;

2.3. Transferuri curente primite cu destinație generală de la bugetul de stat la bugetul local de nivelul I (191231) în sumă de 1 801.0 mii lei.

2.4. Alte transferuri curente primite cu destinație generală (pentru infrastructura drumurilor locale (191239) în sumă de 960.7 mii lei.

- **Cheltuielile bugetului local**

Competențele în efectuarea cheltuielilor pe domenii de activitate sunt delimitate prin legislația privind administrația publică locală și descentralizarea administrativă.

Resursele financiare disponibile sunt direcționate pe programe de importanță vitală, care ar permite soluționarea problemelor stringente, fără admiterea de datorii creditoare și blocaje financiare.

Cheltuielile (cu excepția celor efectuate din contul transferurilor cu destinație specială) s-au estimat în dependență directă de suma veniturilor obținute.

Volumul de cheltuieli s-a estimat în limita volumului de resurse disponibile.

La estimarea cheltuielilor aferente bugetului pe anul 2024 și estimărilor pe anii 2025-2026, drept călăuză au servit:

- actele normative și legislative, strategiile și programele care reglementează activitatea ramurilor (domeniilor) respective;
- angajamentele de cheltuieli asumate în anii precedenți cu impact financiar asupra anilor planificați (majorarea salariilor în anii precedenți; investițiile în proiectele de infrastructură în curs de execuție și altele)
- volumul veniturilor colectate de instituțiile bugetare;
- cadrul normativ care reglementează prestarea serviciilor contra plată.

Planificarea cheltuielilor de personal pentru anul 2024 s-a efectuat în condițiile de salarizare în vigoare pentru anul 2023, fără a estima majorări salariale suplimentare la cele aprobate în anul 2024.

La planificarea cheltuielilor pentru plata mărfurilor și serviciilor s-a ținut cont de tarifele curente, precum și de necesitatea aplicării unui regim strict de economie.

Cheltuielile bugetului local pe anul 2024 se estimează în sumă de 8734.1 mii lei.

Particularitățile cheltuielilor bugetului local pe anul 2024 sunt:

Servicii de stat cu destinație generală (*Grupa funcțională 01*)

La acest compartiment sunt atribuite mijloace pentru asigurarea activității autorității executive a primăriei, în sumă de 1 617.5 mii lei, inclusiv:

- Programul 03 „*Executivul și serviciile de suport*” - 1617.5. 0 mii lei, include:
 - 1362.5 mii lei, cheltuieli de întreținere a Aparatului primarului, a contabilității centralizate și gospodăriei primăriei.
 - 255.0 mii lei, cheltuieli pentru serviciile de suport ale primăriei
- Programul 08 „Domenii generale de stat” prevede gestionarea Fondului de Rezervă, în sumă de 80.0 mii lei.

Servicii în domeniul economiei (*Grupa funcțională 04*)

Bugetul local pe anul 2024 pentru compartimentul „Servicii în domeniul economiei” în volum de 960.7 mii lei, pentru asigurarea funcționalității următoarelor servicii:

- Programul 64 „Dezvoltarea transporturilor” însumă de 960.7 mii lei, cheltuieli de reparație curentă a drumurilor locale.

Gospodăria de locuințe și gospodăria comunală (*Grupa funcțională 06*)

- Programul 75 „Dezvoltarea gospodăriei de locuințe și serviciilor comunale”

Costul total al programului 75 “Dezvoltareagospodăriei de locuințesivserviciilorcomunale”constituie 830.0 mii lei

La estimareaalocațiilorpentrucompartimentul “Gospodăria de locuințesigospodăriacomunală”s-a ținutcont de faptulcăprogramulrespectiv include 1 sub-program important ,inclusiv:

- subprogramul 7502 “Dezvoltareagospodărieicomunaleși de locuințe” 830.0 mii lei care prevedecheltuieli de amenajareșisalubrizare a localitatii;

Cultura,sport,tineret,culteșiodihnă(Grupafuncțională 08)

Cheltuielilecompartimentuluiidatsunt estimate pentruanul 2024însumă de 1066.0 mii lei

.Alocațiilepreconizatepentruacest capitol sunt estimate înfelulurmător:

- Programul 85 „ *Cultura,culte și odihna* ” – 1066 mii lei,inclusiv:
 - 376 mii lei pentru întreținerea unei biblioteci;
 - 325 mii lei pentru intretinerea caminului cultural
 - 120 mii lei pentru activitati culturale
 - 245.0 mii lei pentru intetinerea stadionului

Învățămîntul (Grupa funcțională 09)

- Programul 88 “ *Educațietimpurie* ”

Cheltuielilecompartimentului “Învățămînt” constituie 4314.0 mii lei și are ceamai mare pondereînvolumul total al bugetului la cheltuielipentruanul 2024.

Alocațiilepentruînvățămîntvor fi direcționate la întreținereauneiinstituțiipreșcolare.

- **Bugete pe programe și performanță**

BugetareafundamentatăpeprogrameșiperformanțăesteelaboratăîntemeiulSetuluiimetricprivi ndelaborarea,aprobareașimodificarea bugetuluiaprobatprin ordinal MinisteruluiFinanțelor nr.209 din 24 decembrie 2015.

Bugetarea pe bază de programe la nivelul primăriei este în strînsă legătură cu planificarea pe termen mediu,deoarece majoritatea politicilor au o durată mai mare de un an.

Implementarea reformei menționate în sistemul de planificare are drept obiectiv eficientizarea cheltuielilor publice locale,prin crearea unei legături directe dintre cheltuielile bugetare și rezultatele obținute din implementarea programelor bugetare,precum și realocarea resurselor disponibile pentru prioritățile comunității.

Bugetele pe programe cuprind toate resursele bugetare.

- **Referitor la balanta bugetului**

Bugetul local pe anul 2024 este o derivată a politicilor bugetar-fiscale, menite să asigure stabilitatea financiară a bugetului local, buna funcționare a instituțiilor bugetare. Politica în domeniul cheltuielilor publice evidențiază necesitatea intensificării și direcționării mai calitative a resurselor disponibile, cadrul limitat al acestora, impunând direcționarea lor prioritar către angajamentele deja asumate de către Consiliul local, și alte politici noi. În acest context, în anul 2024 un accent deosebit urmează a fi pus pe seama managementului calitativ și eficient de gestionare a resurselor financiare publice și implementarea programelor de dezvoltare.

anexa nr. 1

Lista și formatul anexelor la proiectul deciziei bugetare anuale

Anexanr. Anexa nr. __1__ Sinteza indicatorilor generali și sursele de finanțare ale bugetului local

Denumirea	Cod Eco	Suma, mii lei
I. VENITURI, total	1	8734.1
inclusiv transferuri de la bugetul de stat		6695.7
Venituri generale		1945.9
Venituri colectate		230.0
Rambursarea împrumutului		-137.5
II. CHELTUIELI, total	2+3	8734.1
11.1. Cheltuieli, total	2	6394.2
Cheltuieli de personal	21	4040.3
Bunuri și servicii	22	1868.4
Dobânzi achitate p/u împrumuturile contractate	24	44.9
Subvenții	25	350.0
Prestații sociale	27	40.6
Alte cheltuieli	28	50.0
II.2. Active nefinanciare, total	3	2 339.9
Mijloace fixe	31	701.2
Stocuri de materiale circulante	33	1638.7
III. SOLD BUGETAR	1-(2+3)	0
IV. SURSELE DE FINANȚARE, total	4+5+9	
inclusiv conform clasificății economice (k3)		

Anexa nr. ____2__ Componența veniturilor bugetului local

Denumirea	Cod Eco(k6)	Suma, mii lei
Impozit pe venit	111000	1 100
Impozit pe venit din salariu	111110	1 100
Impozit pe venit din activitatea operațională	111210	
Impozit pe bunurile imobiliare	113000	227.5
Impozit funciar al persoanelor juridice fizice, înregistrate în calitate de întreprinzător	113161	23.0

Impozitul funciar al persoanelor fizice cetățeni	113171	155.00
Impozit pe bunurile imobiliare de la persoanele juridice	113210	1.0
Impozit pe bunurile de la persoanele fizice	113220	28.0
Impozitul pe bunurile imobiliare achitate de către persoanele înregistrate în calitate de întreprinzător din valoarea estimată (de piață) a bunurilor imobiliare	113230	8.4
Impozitul pe bunurile imobiliare achitate de către persoanele fizice – cetățeni din valoarea estimată (de piață) a bunurilor	113240	11.1
Impozit privat în casat în bugetul local de nivelul I	113313	1.0
Impozite și taxe pe măruri și servicii	114000	559.0
Taxa pentru amenajare teritoriului	114412	14.0
Taxa pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii	114418	43.00
Taxa pentru salubritate	114426	500.00
Taxa pentru patentă de întreprinzător	114522	2.0
Renta	141500	57.0
Arenda terenurilor cu destinație Agricolă încasată în bugetul local	141522	57.0
Alte venituri identificate	145000	0.4
Alte venituri încasate în bugetul local de nivelul I	145142	0.4
Venituri din vânzarea marfurilor și serviciilor	142000	232.0
Plata pentru certificatele de urbanism	142215	2
Incasări de la prestarea serviciilor cu plată	142310	230.0
Transferuri primite între bugetul de stat și bugetele locale	191000	6695.7
Transferuri curente primite cu destinație specială	191211	3934.0
Transferuri curente primite cu destinație generală	191231	1 801.0
Transferuri curente primite cu destinație specială între bugetul de stat și bugetele locale de nivelul I pentru infrastructura drumurilor	191239	960.7
Total		

Anexa nr. __3__ resursele și cheltuielile bugetului local conform clasificăției funcționale și pe programe

Denumirea	Cod	Suma, mii lei
Cheltuieli recurente, în total	(2+3)	
cheltuieli de personal, în total	21	4040.3
Investiții capitale, în total	3192	
Grupa principală 1 Servicii de stat cu destinație generală		
Resurse, total		
<i>Resurse generale</i>	1	
<i>Resurse colectate de autorități/instituții bugetare</i>		2175.9
Cheltuieli, total		
<i>Programul/subprogramul Executarea guvernării</i>	0301	1362.5
<i>Programul/subprogramul Servicii de suport pentru exercitarea guvernării</i>	0302	255.0

<i>Programul/subprogramul Gestionarea fondurilor de rezerva si de interventie</i>	0802	80
<i>Programul/subprogramul Datoria interna a autoritatilor publice locale</i>	1703	44.9
Grupa principală 2 Apararea nationala	02	1.0
Resurse, total		1.0
<i>Resurse generale</i>		1.0
Cheltuieli, total		1.0
<i>Programul/subprogramul servicii de suport din domeniul apararii nationale</i>		
Grupa principală 6 Gospodaria de locuinte si gospodaria serviciilor comunale		830.0
Resurse, total		830.0
<i>Resurse generale</i>		
<i>Resurse colectate de autorități/instituții bugetare</i>		
Cheltuieli, total		
<i>Programul/subprogramul dezvoltarea gospodariei de locuinte si serviciilor comunale</i>	7502	830.0
<i>Aprovizionarea cu apa si canalizare</i>	7503	
Grupa principală 8 Cultura, sport,tineret, culte si odihna	08	1066.0
Resurse, total		
<i>Resurse generale</i>	1	1066.0
<i>Resurse colectate de autorități/instituții bugetare</i>		
Cheltuieli, total		
<i>Programul/subprogramul Dezvoltarea culturii</i>	8502	821.0
<i>Programul/subprogramul Sport</i>	8602	245.0
Grupa principală 9 Invatamint	09	3664.5
Resurse, total		
<i>Resurse generale</i>		
<i>Resurse colectate de autorități/instituții bugetare</i>	2	230.0
Cheltuieli, total		
<i>Programul/subprogramul Educatie timpurie</i>	8802	4134.0

Anexa nr. 4 Transferurile de la/către alte bugete

<i>Denumirea</i>	<i>Cod Eco (k6)</i>	<i>Suma, mii lei</i>
Transfer cu destinatie generala	191231	1 801.0
Transfer cu destinatie speciala	191211	3934.0
Transferuri curente pentru infrastructura	191239	960.7
Total transferuri primite între bugetul de stat si bugetele locale	191000	6695.7

**Anexa nr. 5_Nomenclatorul tarifelor pentru serviciile prestate contra plata de
autoritatile/institutiile bugetare**

<i>Denumirea</i>	<i>Cod Eco (k6)</i>	<i>Suma, mii lei</i>
Plata parinteasca- 33,3% din costulhranei	142310	200
Plata serviciilor cu plata-salubritate	142310	30.0
Total:		230.0

**Anexa nr. 6Efectivul-limită a unităților de personal pe autoritățile/instituțiile finanțate
din bugetul local**

<i>Denumirea</i>	<i>Cod Org1/Org2</i>	<i>Efectivul de personal, unități</i>
Administratia primariei Buteni	10847	9.5/9
Biblioteca Buteni	06302	1.75/2
Caminul cultural Buteni	09549	2/3
Stadioane	13091	1/1
Gradinita Buteni	06301	20/20
Total		34,25 -35

Anexanr. 7

REGULAMENT

***Cu privire constituirea și utilizarea mijloacelor fondului
De rezervă al primăriei satului Buțeni, pentru anul 2024***

Fondul de rezervă este un fond bănesc, constituit de autoritatea reprezentativă și deliberativă a primăriei, înmărime de 1 % din volumul cheltuielilor bugetului, în conformitate cu art. 18 din Legea nr. 397 – XV din 16.10.2003 privind finanțele publice locale.

Mijloacele fondului de rezervă în sumă de 80 000 lei vor fi utilizate pe parcursul executării bugetului primăriei pentru anul 2024 sub formă de transferuri cu destinație specială la acoperirea necesităților stricte ale unor cheltuieli neaprobată în buget și anume:

- Lichidarea consecințelor calamităților natural și ale avariilor - 30 000 lei;
- Alte cheltuieli cu caracter imprevizibil și necesități de urgență, care, în conformitate cu legislația, țin de competența autorității publice locale – 50 000 lei.

Contabil-sef : Barcaru Elena